

رقم‌های گندم نان مناسب کاشت اقلیم گرم استان فارس

نگارش: احمدرضا نیک زاد، شکوفه ساریخانی خرمی
فاطمه قاندرشرف، محسن یاسائی، منوچهر دستفال
عبدالکریم ذاکری، فضل‌اله حسینی

اعضا هیئت علمی بخش اصلاح و تهیه نهال و بذر

Designed & Produced by VAZIRAN Advertising Agency | www.vaziran.com

گندم نان رقم افلاک

این رقم متوسط‌رس، دارای ارتفاع متوسط، حساس به ریزش دانه و خوابیدگی بوته، مناسب تاریخ‌های کشت زود هنگام و سازگار به مناطق گرم است (جدول ۴). رقم افلاک جزو رقم‌های متحمل به گرما به حساب می‌آید. شکل ۴ مزرعه گندم رقم افلاک را نشان می‌دهد.

جدول ۴- بعضی از ویژگی‌های گیاهی و زراعی گندم نان رقم افلاک

تیپ رشد	بهاره
میانگین ارتفاع بوته (سانتی متر)	۹۴
تاریخ رسیدن	متوسط رس
میانگین وزن هزار دانه (گرم)	۴۰ گرم
رنگ دانه	زرد کهربایی
مقاومت به خوابیدگی	نیمه مقاوم
مقاومت به ریزش	متحمل
واکنش به بیماری‌ها	نیمه مقاوم به زنگ‌های زرد و قهوه‌ای
واکنش به تنش‌های محیطی	متحمل به گرما و نیمه حساس به خشکی
میانگین عملکرد دانه	۶۵۰۰ کیلوگرم در هکتار
اقلیم مورد کشت	گرم و خشک جنوب

شکل ۴- مزرعه گندم رقم افلاک

این نشریه به شماره ۴۷۳۴۶ در تاریخ ۱۳۹۴/۴/۸ در مرکز اطلاعات و مدارک علمی کشاورزی به ثبت رسیده است.

سازمان جهاد کشاورزی فارس

توصیه‌های فنی

پس از حذف رقم متوسط‌رس داراب ۲ و رقم دیررس استار، رقم چمران ۲ به عنوان جایگزین مناسب این رقم‌ها برای مناطق گرم تا معتدل در نظر گرفته شد. این رقم برای زمین‌های تحت آبیاری بارانی که در آن‌ها شرایط خوابیدگی بوته وجود دارد و برای کشت‌های زود هنگام (اوایل آذرماه) که نیاز به رقم‌هایی با صفت کودپذیری زیاد دارند، بسیار مناسب است.

جدول ۳- بعضی از ویژگی‌های گیاهی و زراعی رقم چمران ۲

تیپ رشد	بهاره
میانگین ارتفاع بوته (سانتی متر)	۱۰۲
تاریخ رسیدن	متوسط رس
میانگین وزن هزار دانه (گرم)	۴۵ گرم
رنگ دانه	زرد کهربایی
مقاومت به خوابیدگی	مقاوم
مقاومت به ریزش	متحمل
واکنش به بیماری‌ها	نیمه مقاوم به زنگ‌های زرد و قهوه‌ای و مقاوم به زنگ ساقه
واکنش به تنش‌های محیطی	نیمه حساس به خشکی و گرمای آخر فصل
میانگین عملکرد دانه	۶۸۰۰ کیلوگرم در هکتار
اقلیم مورد کشت	گرم و خشک جنوب

شکل ۳- مزرعه‌ی گندم رقم چمران ۲

گندم نان رقم چمران

گندم رقم چمران پس از همه‌گیر شدن زنگ زرد در گندم رقم فلات و شکسته شدن مقاومت آن، با هدف جایگزینی با این رقم برای کاشت در مناطق گرم و خشک وارد چرخه‌ی تکثیر بذر شد. به دلیل سازگاری این رقم با اقلیم‌های مختلف، کشت آن در بیشتر مناطق گندم‌کاری گرم تا معتدل کشور گسترش یافت به گونه‌ای که در اغلب سال‌ها بیشترین سطح زیر کشت گندم کشور را به خود اختصاص داد. متأسفانه مقاومت این رقم در سال‌های اخیر نسبت به زنگ زرد شکسته شده است و در گروه رقم‌های حساس محسوب می‌شود (جدول ۱). بنابراین در مناطقی که شرایط محیطی برای ظهور و گسترش زنگ زرد فراهم است، می‌بایست از رقم‌های مقاوم و متحمل به این بیماری استفاده کرد.

جدول ۱- بعضی از ویژگی‌های گیاهی و زراعی رقم چمران	
تیپ رشد	بهاره
میانگین ارتفاع بوته (سانتی متر)	۹۵
تاریخ رسیدن	زودرس
میانگین وزن هزار دانه (گرم)	۳۹
رنگ دانه	زرد
مقاومت به خوابیدگی	نیمه حساس
مقاومت به ریزش	نیمه حساس
واکنش به تنش‌های محیطی	نیمه متحمل به گرما و خشکی
واکنش به بیماری‌ها	حساس به زنگ زرد و نیمه مقاوم به زنگ قهوه‌ای
اقلیم مورد کشت	دارای طیف سازگاری گسترده اقلیمی، به ویژه اقلیم گرم و خشک و قابل کشت در مناطق معتدل

شکل ۱- سنبله های رسیده ی گندم نان رقم چمران

گندم نان رقم شیرودی

این رقم زودرس، مقاوم به خوابیدگی بوته، نسبتاً مقاوم به ریزش دانه، وزن زیاد دانه، نسبتاً پاکوتاه، سازگار با اقلیم گرم تا معتدل، مناسب تاریخ‌های کاشت زود هنگام تا تاخیری (اوایل آذر- ماه تا نیمه دی ماه)، مقاوم به خشکی و کم‌آبی، نسبتاً مقاوم به شوری، دارای توانایی تولید بالا و حساس به زنگ زرد است (جدول ۲).

توصیه‌های فنی

رقم شیرودی در مقایسه با رقم چمران، نسبت به خوابیدگی بوته تحمل بیشتری دارد. افزون بر آن، ریزش دانه در رقم شیرودی تا حدودی کمتر از رقم چمران است. بنابراین در مناطق بادخیز که شرایط برای خوابیدگی بوته مساعد می‌باشد و در مزارع تحت آبیاری بارانی، این رقم قابل توصیه است. نیاز آبی رقم شیرودی اندکی کمتر از رقم چمران است. به دلیل درشتی دانه و زودرس‌تر بودن، برای شرایط کم‌آبی توصیه می‌شود. از آن‌جا که ارتفاع بوته‌ی رقم شیرودی کمتر از چمران است این رقم برای تاریخ‌های کاشت بسیار تاخیری (در مناطق گرم از نیمه‌ی بهمن به بعد) مناسب نیست و ارتفاع گیاه بیش از حد معمول کوتاه مانده و سبب کاهش عملکرد می‌شود.

جدول ۲- بعضی از ویژگی‌های گیاهی و زراعی رقم شیرودی

تیپ رشد	بهاره
میانگین ارتفاع بوته (سانتی متر)	۹۲
تاریخ رسیدن	زودرس
میانگین وزن هزار دانه (گرم)	۴۱
رنگ دانه	زرد
مقاومت به خوابیدگی	مقاوم
مقاومت به ریزش	نیمه مقاوم
واکنش به بیماری‌ها	حساس به زنگ زرد و نیمه مقاوم به زنگ قهوه‌ای و متحمل به فوزاریوم
واکنش به تنش‌های محیطی	مقاوم به خشکی و کم‌آبی و نسبتاً مقاوم به شوری
میانگین عملکرد دانه	۵۶۰۰ کیلوگرم در هکتار
اقلیم مورد کشت	گرم تا معتدل

شکل ۲- سنبله های رسیده ی گندم نان رقم شیرودی

گندم نان رقم چمران ۲

این رقم مقاوم به خوابیدگی بوته، متحمل به زنگ ساقه، پابلند، بسیار مقاوم به ریزش دانه، متوسط‌رس، پر عملکرد، وزن دانه متوسط، سازگار به مناطق گرم تا معتدل و مناسب تاریخ‌های کاشت زود هنگام است (جدول ۳).